

IDO-KONFERO EN MALMÖ

(24ma -26ma di septembro 2021)

Pro la pandemio esis longa-tempe ne certa kad eventus Ido-konfero o ne. Fortunoze, omna lumi esis verda, e homi esis kapabla voyajar libere, nur kelka restrikti restis, ma ne tro impedeve.

Tale me ipsa, kompris bilieto por l'aviono, surprizante chipa. A København (Dania), ma Malmö (Suedia) esas videbla de København e per treno on facile e rapide atingas Malmö. Fakte, Malmö esis perfekta renkontreyo e konfereyo. Du landi e tre proxim la frontiero Germana, do, nul impedo voyajal, ka?...

Me arivis jovdio la 23ma di septembro. Vesperesis kande me ter-venis en København, e prenis la treno por durar mea voyajo a Malmö. Pluvetas. Che la Centrala Staciono en

Malmö me prenis la taxio, quale konsilita da Kjell Randehed, un del organizinti di la konfero, l'altra organizinti esis Asya Kondova-Randehed e Fredrik Arkefeldt. La taxio transportis me a Segevång, quartero di Malmö. La hotelo semblis esar en industrialia zono. Me arivis cirkum 21 kloki, rifreshigis me, e decidis serchar l'altra partoprenanti. Kande me apertis la pordo di mea hotel-chambro por ekirar, subite stacis Kjell avan mea pordo, il esis fraponta mea pordo. Ni kordiale salutis e Kjell duktis me a lia chambro, ube Asya anke esis.

Esis joyoza rivido, kun kelka deceptita konstato ke ne esas tre multa partoprenanti. Mem la rezervinto di la hotelo, nia samideano di la hotelo, Fredrik, ne aparis. Fortunoze, ni, Suediano, Bulgariano e Nederlandano, la tri brav Idisti qui audacis la voyajo, bone interrelatis kom amiki, e decidis havar bona konfero.

Ni, do, fakte esis libera por organizar nia propra programo. Kjell semblis esir studiinto en Malmö, ante multa yari, e guidus ni. Il anke vivis dum kelka yari en København, do anke bone guidus ni tra København. E pluse, la fililulo di Kjell lojis en Lund, urbo ne tro distanta de Malmö. Ni ne enoyos ni.

Malmö esas la triesma granda urbo di Suedia, havas 338.000 habitanti. Grand-Malmö (cirkondanta vilaji) kontenas cirkum 700.000 habitanti. Ol trovas en la sudala provinco *Skane län* (Skania). Sude, Malmö esas ligit a København en Dania, per la famoza Sunt-ponto. Depos 1998 Malmö havas universitato qua docas pri durebla socio, biologiala scienco, kriminaleso, saneso e laboro. Studenti efektigas vivaca atmosfero en l'urbo, qua esas biciklo-amikala, ambient-amikala. La centro esas anciena kun bela mikra butiki. Tamen, ol anke havas granda alei ed avenui ed impresas quale grand urbo. Bel edifici ornas la granda stradi che l'opero-teatro. Verda parko kun fonteno donas agrebla posibleso promenar o lektar.

Venerdio la 24ma, ni kolektis la banero che post-agenterio en Segevång. Fredrik produktigis banero (videz sub titulo dil artiklo) por pendar en la hotelo od altra plasi. Retro-veninte a nia hotelo, ni preparis por la vizito a la centro di

Malmö. Por Kjell esis rivido kun l'urbo, qua chanjis multe pos ilua studio-periodo. Tamen, ni trovis bona restorerio por drinkar kafeo e teo, e prenar chokolato-kuko en Libanana restorerio "Ceder".

Pos la dejuno en "Ceder", ni retro-iris a la hotelo, por repozar. La hotelo dispozigis nateyo por ni, e ni natis e prenis la sauno. Esis destensiganta. Ni devas preparar por enirar la centro. Asya savas bona restorerio qua ofras repasti de elua nasko-lando: Bulgaria. Per automobilo ni vehas a la centro, garas en gar-

edificio e marchas a la trafikoza *Bergsgatan*, ube abundas gaya homi manjant en restorerii, o drinkant en taverni. Ni pasas l'opero-teatro an la *Rönneholmsvägen*. Esas bela parto dil urbo. La restorerio nomesas Palaco di Sultan. Esas Turka restorerio, ma, segun Asya, la dishi esas simil en la tota Balkan-regiono. Ni manjas socizi, spiseti kun hanajo o bovajo, fritita ter-pomi, diversa sauci. Esas la nasko-dio di Asya. La repasto esas saporosa. Ni parolas pri krimino en Malmö. Malmö semblas esar acid-urbo numero 1 di Suedia. Atenti ed ocidi ofte eventas en drogo-cirkli. Enmigranti ofte esas implikita, ne nur pro ne-acepto da la socio ma anke pro ne-volo adaptar su a la socio Suediana, kun konsequantajo la chomeso e povreso. Ni, Idisti, nule remarkas la krimino en Malmö, forsan ke Segevång esas tro distanta por esar profitiva tereno por krimineri...

Saturdio, ni projetis vizito a København. Me ofte savigis mea juo pro la serio La Ponto, mi-Sueda/mi-Dana serio, e konseque anke bilinguala. La ponto pleas granda rolo en la serio. On povas komprenar mea granda joyo kande ni transiris per automobilo la Sunt-ponto. Transirar la frontiero esis preske neremarkebla, nur la texto alonge la voyo

indikis ke on esis en altra lando. De la ponto on facile eniras la centro di København. Ni pasis l'amuzo-parko Tivoli, ube esis granda hom-amasi avan l'enireyo. Semblas ke anke korono* ne plu esis granda danjero por la homi. Bok-e-nazokovrilon on ne portis en tam Malmö kam Kobenhavn. Nur kande me esis en l'aeroportuo ed en la staciono e

treno. En restorerii nulu demandas pruvo di vacino o prob-atesto. Quante fore semblas esar l'obskura dii di la komenco dil erupto di Kovid-19! Omno nun esas apertit ed acesebla. Kjell duktas l'automobilo aden gar-edificio. Ni acensas l'eskalero de la subteral etaji, e venas supre sur la *Nørreport*-placo. Esas merkato de antiquaji, ni bezonas pekunio. Suedia havas propra "kron", Dania havas propra "kron", ed anke Norvegia havas propra "kron". Ni serchas bank-automato, trovas e prenas nia bilietti. Unesme sur la programo esas la "pølse", od en Ido 'socizo'. Se on pensas ke Germania esas la rejo di la socizi, Suedia e Dania anke havas granda variaji! Ni selektas ta di vendistino Nelle. Rekomendita da Asya e Kjell me kompras Dana socizo en paneto kun mustardo e kechupo*. Plu tarde, dum dejuneto, me lernas ke la Sueda socizo nomesas "korv" e klasifikesas segun diferanta formati, karno e spici: la maxim mikra nomesas "prinskorv", en Ido: princo-socizo. La maxim granda nomesas "Falukorv", en Ido: socizo di Falun (urbo). Inter ta du extremaji esas la "Isterband" qua havas plu kruda strukturo. Suedianigita variajo de la Hispana "chorizo" e produktesas de rentir-karno.

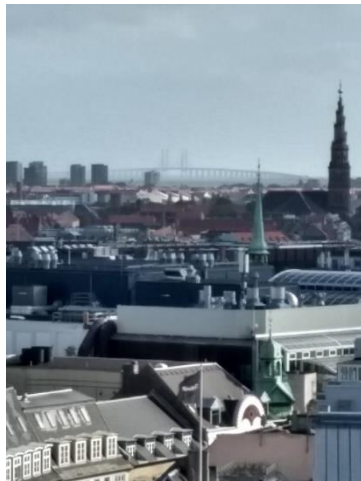

Pos manjir la socizo, ni eniris *Fredriksborggade*. Vizitis Fluganta Tigro, butiko kun amuzanta produkturi. Sur la placo *Kultorvet* esis vivaceso pro la terasi. Tra la *Købmagergade* ni atingis la Ronda Turmo. To esas interesanta konstrukturo. La turmo esas 34,5 metri alte, e parkonstruktosis en 1642. Ol konstruktigesis da rejo Kristian IV. Ol ne havas eskalero, ma

spiral-koridoro 192 metri longa, 4,5 metri larja, tale posibliganta da kavalo tirar dilijenci kun gasti di la rejo adsupre. En 1716 la Rusa caro Pedro la Magna kun sua spozino vizitis la turmo. Il iris adsupre per kavalo, ilua spozino sequis lu per dilijenco. En 1902 automobilo acensis (e decensis) la turmo.

Pos klimir la Ronda Turmo esis tempo (e bezono!) manjar glaciajo, specalajo Daniana, segun Asya. Ma ne sen kafeo, dicis Kjell, e to komplikigis l'afero, nam sive on vendas glaciajo sive on vendas kafeo. Kombino esis desfacile trovebla. Ma, tamen ni sucesis, exakte sur placo *Kultorvet*. E vere, me konfesas ke la glaciajo esis tre saporozza, e la kombino kun kafeo esis surprizante bona. Pos la glaciajo ni rientamis la marchado. Vers la *Nørreport*-regiono. Ibe ni pasis la *Rømersgade*, ube me remarkis plako pri l'*Arbejdermuseet* (Muzeo di Laboristo). Kjell reaktis quik dicante ke esas tre bona muzeo, tre vizitinda. Nu, on esas en København, pro quo ne sizar l'okazono.

Panoramo de la Ronda Turmo

Lenin aprobas Ido

Quik pos kompir la bilieti Kjell rimemoris ke esis granda Lenin-statuo en la korto dil muzeo. Ol ankore esis ibe, nur diplazita a plu dopa gardeneto. Ma erste, ni vizitis la muzeo qua donis bon expliko pri la historio laboristala di Dania. Interne prizentesis la historio en saloni temal ed en stilo-chambri del epoko dil industrialia revoluciono ed explotado. Impresant esis la rikonstruktita chambri kun l'originala mobli ek la du-chambra apartamento di la familio Sørensen.

Erste la familio Sørensen obtenis mikra sufokiv un-chambra apartamento en 1885. Li familio ja kontis 4 infanti kun un plusa bebeo expektata. La maxim yuna dormas en la maxim infra tirkesto di armoro. En 1915 la familio translojas a plu grand apartamento: du chambri, ma kun aquo ek robineto e latrino en sub l'eskalero. La genitori restas ibe til lia morto, du filii ibe restas por la resto di lia vivo. Amba filii mortas en 1967. Lore la maxim yuna filiino retro-translojas a la familial apartamento. El restas til elua morto en 1990. Depos 1915 nulo de la mobli, la koqueyo, planko-sulo ed interiorajo chanjis. Dum omna yardeki nur venis elektro, nova kurteni e transistor-radiofono.

Vespere, retroveninte en la hotel-chambro, me pensas pri la luxozza chambro di la hotelo, komparo a la povreso ante yarcento. La lukto por la yuri di laboristi e difuzo di prospero inter la populo esas granda suceso di la socialismo. Sen tro multe parolar pri politiko, ma anke hodie on vidas explotado de laboristi da granda firmi. On regardez Azia, infanto-laboro,

o la mizerosa laboro-cirkonstanci en Afrika, o senyura laboristi di Amazon en Usa, exemple.

Ma bone, pos vizitir la muzeo ni volas manjar ulo. Kjell proponas irar a la Danian urbo Helsingfor, qua esas portuo. De ibe iras paromi a Suedia, a la portuo di Helsingborg. Esas kurta disto transirante la maro sur la granda navo. La paromo esas okupata de Suediani qui iras a Dania por komprar alkoholaji, pro ke to esas cher en Suedia. Ofte on iras plura foyi po dio. E l'alkoholajo ja konsumesas sur la paromo, forsan por diminutar l'efekto di la vacilanta navo.

Nia transportilo

Kjell savas la voyo, il laboris en Helsingborg, ante multa yari. Ni trovesas sur historiala tereno, nam Helsingborg anke esas l'urbo ube Kjell ed Asya unesma-foye vivis pos renkontrir l'un l'altra. Lia vivo kom paro ibe komencis. Ni eniras restorerio Chiniana qua servas bona repasti. Satisfacite ni duras nia voyajo a Malmö. Esas cirkume horo vehar.

Sundio (ja!). Ni esis invitita vizitar Hendrik, la filiulo di Kjell. Hendrik lojas en Lund, kun sua amikino Maya e filiino Aya. Esas bela vetero, la quartero di Hendrik, Maya ed Aya nomesas

Djingis Khan, pro nula motivo, simple pro amuzeso, segun Hendrik. Tamen, la quartero konsistas de ligna domi, qui konstruktesis en 1971, do ca yaro esas jubileo-yaro (50).

Regretinde pro la korono-viruso la festaji esas ajornata. La quartero trovasas en parko, nul automobilo esas. Do, esas paradizo por familii kun infanti, l'infanti havas la libereso kurar e ludar extere sen danjero di

trafiko. La domi erste intencesis por studenti e ne esis l'intenco ke oli restis sempre, la domi. Lor la konstrukto la quartero esis kelke exter l'urbo. Nun, ol esas parto di Lund. Ke la domi ankore existas esas dank' a la hodiala lojanti, qui kompris la domi e mantenas oli. La domi esas konstrukita un apud l'altra, en cirklo, tale ke la gardeni di la domi esas komuna gardeno. To augmentas la sociala koheso. Hendrik esas docisto en Rudolf-Steiner-skolo, e Maya komencas propra firmo pri grafala desegno. Ni dejunas en la koqueyo. Me drinkas *kombucho**, fermentacinta drinkajo produktita da la vicino. Pos la dejuno ni vizitas la parko e mikra viktualio-butiko. Ni kompras dolcaji por la Sueda "fikan", teo kun dolcaji.

Heme, en la domo ni havas "fikan". Me sidas kun Hendrik an tablo ed il parolas kun pri artisto Hilma af Klint. El esis interesata pri l'antropozofiala teorii di Rudolf Steiner ed ilua idei pri arto. Por Steiner arto esis la moyeno por ridonar anmo a la racialeskinta, senanmeskinta socio en qua vivas la homo. Komence Hilma af Klint piktis mistika, misterioza supernaturala pikturi. Pos la morto di elua fratino evanta dek yari el komencis piktar segun la filozofio di la teozofio.

Verko da Hilma af Klint

Verko da Asya Randehed

Kontrastante al artajo da Hilma af Klint esas la pikturi da Asya Kondova-Randehed, quin el montras a me per smartfono. La pikturo da Asya esas bunta, figurala, folklorala. Oli impresas kom desegnita rakonti, qui volas dicar ulo a ni. Dika linei indikas la formo dil objekti, hela kolori plenigas la spaci interna.¹ En la ligna lojeyo di Hendrik, Maya ed Aya, me lernas multe pri arti, pri la Sueda vivo-maniero e regardo a la mondo. Intertempe la krepuskulo komencas obskuretigar la mondo extera. Oportas retro-irar a Malmö.

Kjell ed Asya savas bona restorerio Tailandana. Me prizas Tailandana dishi. Proxim Malmö esas voy-konstruktado, qua perdigas da nia navigilo la direciono. Nombroza foyi ni risendesas a la nejusta direciono, rivenas a la voyo

---

¹ Facebook: Asya Randehed Art

rikonstruktat e barita, e sequas deviacio. Ni perdas certe bona horo per nia vagado sur l'autovoyi di Malmö. Ni hungras nun. Kjell propozas a ni manjar che McDonalds. Per hungro vinkita ni konsentas.

Kande ni pos manjir che McDonalds retro-venas a la hotelo, Kjell propozas plear muziko. Il kunportis sua gitaro, me kunportis teksti di kansonj, Asya esis nia publiko. Kjell pleas tre bone la gitaro. Mea kantado esas febla, ma to ne diminutas nia plezuro pri la muziko. Plusa Ido-muziko devus esar produktata. L'atmosfero esas gaya, e nur mikra sentimento di tristeso esas, sentimento pro la venonta fino di la renkontro.

Ni deziras bona nokto, e dormeskos. Lundio-matino un lasta foyo ni natas e dejunetas. Ni envalizigas nia vesti e tualetaji. Taxio telefonita dal acptejo arivas, ni adias, me eniras.

Ka dum la tota renkontro anke parolesis pri Ido? Yes, certe. Erste ni astonesis pri la mikra anunci asistar l'Internaciona Ido-renkontro pos longa tempo. Kad esis timo pro Kovid? Ka l'Idisti esas fatigita pro omno? Ka l'Idisti esas tro olda? Ka la disto esis tro granda? Ni ne savas. La hotelo esis de bona qualeso, to ne povas esir la problemo. La programo esis sat interesanta, ed esis libereso chanjar la programo segun deziro. Regretebla

Aproximo al aeroportuo

esas konstatar la pok intereseso dil Idisti por vere renkontrar. Forsan ni devas konstatar ke Ido divenas nur interretala movimento, sequante la tendenco general en la mondo. On komendas manjaji, kompras viktualii, libri, vesti, edc per

interreto. Homala kontakto divenas skarsa. Bon intenci di Sueda amiki ne povis chanjar to, regretinde.

Hans Stuijbergen, Malmö/Hilversum 2021
